

Källdalen C7:1, ek G 82 KG 82 SO

Torpkomitténs noteringar från 90-talet

Torp under Ramnäs bruk, SV sjön Granramen.
Här skall finnas en riktig källa, därav namnet på torpet.

Gustav Andersson, Mur-Gustav, var enl. uppgift
född i Källdalen där fadern var skogvaktare. (Osäker uppgift av
Frans Östlund från Sand).

Johan Eriksson var torpare i början av 1900-talet.

Per Andersson flyttade från Källdalen till
Svartmuren 19 10. Han gifte sig med pigan Emma i
Källdalen.

Axel Eriksson var torpare i Källdalen 1910-1914.
Han flyttade då till Heden.

O. Kullander var i Källdalen 1920-1925.

Kullander var cykelreparatör i
Kyrkbyn på äldre dagar.

Hjalmar Sundström kom till Källdalen juni 1925
och var siste torparen där. En fosterson till
Sundström omkom då han brände sig på
högspänningsledningen under 1930-talet. Sundström
flyttade från Källdalen till Fridnäs i slutet av 1930
talet.

Skyltat 1993-06-12.

Kompletterat 2013 enl. följande:

Källdalen ligger på skogen mellan Usträngsbo och Ulvsbomuren SV sjön Granramen.

Karta över Källdalen under Ramnäs bruk finns på LA i Uppsala (0042:00002)

Torpet finns upptaget i kyrkböckerna från mitten på 1700-talet och **nedanstående personer/familjer har bott och brukat torpet:**

≈1760-1806 Olof Ersson

1806-22 Anders Olsson (son till Olof Ersson)

1822-34 skogv. Anders Andersson (son till Anders Olsson)

1835-38 J P Persson

1838-46 Carl P Frimodig

1846-52 Per Ersson

1852-1865 Carl P Norman

≈1865-86 Anders Gustaf Persson

1886-1900 Anders Petter Andersson (son till Ander Gustaf Persson)

1900-1908 Karl Gustaf Lindqvist

1911-14 August Axel Eriksson

1914 Karl Skålberg (under ca 3 månader)

1920-25 Otto Wilhelm Kullander

1925- ≈1940 Gustaf Hjalmar Sundström

Källor/text:

AI:4/64(42) 1767-74

Olof Ersson f. 1725 i Ramnäs g. 21/10 1753 m hu Kierstin Olsdotter f. 1734 i Ramnäs. Olof Ersson vid vigseln skriven vid Ulvsbomuren. Barn; son Anders f. 1757, son Olof f. 1761 och dr Christina f. 1765.

AI:5/80(90) 1775-84

Olof Ersson f. 1725 i Ramnäs, hu Kierstin Olsdotter f. 1734 i Ramnäs, son Anders f. 1757, g. 1782 m Stina Nilsdotter, son Olof f. 1761 och dr Christina f. 1765.

AI:6/84(93) 1785-94

Olof Ersson f. 1725 i Ramnäs, hu Kierstin Olsdotter f. 1734 i Ramnäs, son Anders f. 1757, g. 1782 m Stina Nilsdotter och deras barn, son Olof f. 1761 och dr Christina f. 1765 g 1798 (p. 156).

AI:7/87(96) 1795-1805

Olof Ersson f. 1725 i Ramnäs, hu Kierstin Olsdotter f. 1734 i Ramnäs, son Anders f. 1757, g. 1782 m Stina Nilsdotter och deras barn, son Olof f. 1761 (p. 84 1804).

AI:8/86(96) 1806-14

Olof Ersson f. 1725 i Ramnäs, död 1806, hu Kierstin Olsdotter f. 1734 i Ramnäs, död 1810, sonen Anders Olsson f. 1757, g. 1782 m Stina Nilsdotter har tagit över torpet och bor där med sina barn,

AI:9/102(111) 1815-23

Anders Olsson f. 1757, död 1822, g. 1782 m Stina Nilsdotter. Ny husbonde sonen Anders f. 1797, g 1823 m Lisa Andersdotter f. 1795 i Norrbärke.

AI:10/38(45) 1824-34

Skogv. Anders Andersson f. 1797, g 1823 m Lisa Andersdotter f. 1795 i Norrbärke död 1824. Omgift med Anna Ersdotter född 1801 i Gunnilbo. Här bor förutom barnen även modern, pigor, drängar och ett antal inhyses. Skogv. Ander Andersson avlider 1834.

AI:11/47(55) 1835-45

Ny torpare efter Anders Andersson blir J P Persson f. 1809 (1835-38) som ersätts av Carl Petter Frimodig f. 1811 i Ryttern

Kvar bor även skogv. A Anderssons hu Anna Ersdotter f. 1801, dotter Anna Stina f. 1828, Anders Gustaf f. 1832, änkans svärmoder Stina Nilsdotter.

AI:12/46(67) 1846-55

Carl P Frimodig med hu Maja Greta Persdotter och tre söner. Flyttar till Ö Färnebo 1846.

Torpare Per Ersson f. 1788 i Nysund, hu Stina Persdotter f. 1794, son Carl f. 1825, dr Greta Lisa f. 1835 och sonen Anders Gustaf f. 1828.

AI:13/58(74) 1856-65

Avsk soldaten Carl P Norman f. 1819 g. 1840 m hu Anna Lena Persdotter f. 1817, död 1861, barnen Anna Lisa f. 1841, Carl Eric f. 1842, Gustaf Adolf f. 1847, Wilhelmina Christina f. 1850, Johan Petter f. 1852, Mathilda f. 1855, död 1857, Ulrika Charlotta f. 1857, Ida Mathilda f. 1861. Norman flyttar något år efter hustruns död till Fermansbo.

Här är även f.d. torparen Per Ersson med familj skrivna 1858 liksom torpare Eric Jonsson f. 1830, tidigare dräng i Usträngsbo, måg till Per Ersson, g. 1857 m. Greta Lisa Persdotter med barn.

AI:14/64(68) 1866-75, AI:15a/87 1876-85, AI:16a/87 1886-96,

Som ny torpare i Källdalen kommer omkring 1865 Anders Gustaf Persson från Sand. Han är född 1828, g. 1860 m. Anna Hård f. 1836 i Skberg, vilken 1875 dör i barnsäng vid tvillingarnas födsel. Efter hustruns död hjälper svägerskan Johanna Hård till i hushållet. Son Anders Petter f. 1861, Anna Christina f. 1863, Johanna Mathilda f. 1866, Carl Erik f. 1868 (handikappad, ofärdig, nära stum), Gustafva Wilhelma f. 1870, Johan f. 1872, Gustaf och Viktor 1875, döda 1875. 1886 är sonen Anders Petter skriven som torpare. Han gifter sig 1895 med Anna Kristina Persson f. 1878 i Norberg.

AII:1a/167 1897-1906, AII:2b/375 1907-15

Anders Petter Andersson med familj flyttar 1900 från Källdalen för att bli torpare i Svartmuren. Ny torpare blir Karl Gustaf Lindqvist som flyttar in från Brattheden dit familjen kommit från Tortuna 1898. Lindqvist var född i Sura 1861 och gifte sig 1885 med Sara Kristina Lindwall f. 1861 i Ramnäs. Paret har barnen Axel Teodor f. 1886, Sigrid Eugenia f. 1888 och Gustaf Hilding

f. 1897. Familjen flyttar omkring 1908 till Kyrkbyn.

AII:2b/375 1907-15

1911 kom August Axel Eriksson f. 1873 i Norrby till Källdalen från Ramnäs bruk där han varit dagkarl. Gift 1904 med Emilia Ahlqvist f. 1883 i Ramnäs. Barn: Emrik Emanuel f. 1904, Ejnar Emanuel f. 1909 och Dagny Viola f. 1912. Familjen till Heden 1914. Ny torpare 1914 blir Karl Skålberg f. 1884 i Tyngsjö. Flyttar redan samma år till Tyngsjö med hustru Elin Maria Eriksson. Även arbetaren Karl Gustaf Rahm med familj är skriven under Källdalen till 1910 då han flyttar till Kyrkbyn.

Torpet förefaller ha stått tomt till 1920 då O W Kullander tillträder.

I VLT den 16/7 1914 omnämns att arrendatorn i Källdalen Carl Skålberg skall hålla auktion. Han kommer att försälja 3 st kor, 1 st kalv och 1 st häst. Bakgrunden till auktionen kan vara dramatisk. Den 11/7 nådde nämligen en stor skogsbrand vid Klysen fram till Källdalen. Allt tog elden utom just byggnaderna. Förmodligen hade inte arrendatorn några betesmarker kvar till sina djur och tvingades därför flytta därifrån.

AII:3a/209 1916-26, AII:3c/883 1916-26, AII:4b/501 1927-39

Otto Wilhelm Kullander f. 1869-08-08 i Norrköping, g. 1893-01-20 m. Anna Charlotta Karlsdotter f. 1870-04-18 i Risinge. Torpare i Källdalen 1920-25. Kom till Källdalen från Västerås tillsammans med modern Karolina Karlsdotter f. 1834-06-06 i Skärkind, änka 1915, död i Kilbäcken 1925-10-05. Sonen Karl Wilhelm g. m. Elsa Karlsson. Sondotter Greta f. 1912 i Västerås. Här finns även dottern Hilda Elisabet med make och barn. Otto Wilhelm står 1925-25 skriven under Statens torvtillverkning, då även upptagen en fosterson Karl Einar Harry Alnander. 1927-40 är Kullander skriven som torpare i Kilbäcken. Han bor senare en tid i Kyrkbyn och är verksam i cykelverkstaden. (Bor enligt hörsägen ovanpå verkstaden.)

Otto Wilhelm avlider 1958-06-12 på Prästgårdens ägor, Ramnäs, Anna Charlotta dog 1941-02-12 i Kilbäcken, Ramnäs.

Gustaf Hjalmar Sundström

AI:3a/209 1925-26, AI:4c/618 1927-39, (nb 627)

Gustaf Hjalmar Sundström f. 1882-12-17 i Hosjö var den siste torparen i Källdalen. Han kom dit 1925 och flyttade omkring 1940 till Fridnäs. Hustrun Johanna Sofia med vilken han gifte sig 1925 i Voxna hade två söner August Helmer f. 1899 och Karl Einar f. 1902 från ett tidigare äktenskap med Per Kristoffer Åkerlund. Karl Einar beskrivs som en skötsam och plikttrogen arbetare, ordförande i ortens nykterhetsloge. Han omkom genom olycksfall i området kring Klysen 1933 då han under arbete i skogen försökt släcka en brand under en 33 kV-ledning och därvid kommit i kontakt med ett efter åsknedslag spänningssatt stag. Hustruns andra son August Helmer kommer från Ore till Källdalen 1933. Han bor i Usträngsbo 1935-37 och arbetar i skogen. Skriven på församlingen 38 (obefintlig)

Gustaf Hjalmar dog 1949-10-25 och hustrun 1952-03-20. August Helmer uppges senare ha arbetat inom järnvägen. Han avlider 1985 i Smedjebacken som ogift.

Det är inte klarlagt exakt när torpet revs, men bostadshuset skall enligt uppgift ha funnits kvar till slutet på 40-talet.

Sammanställt av Arne Eriksson 2013.

